

DIAGNOZA OBSZARU planowanego do objęcia w ramach LSR

Opis obszaru i ludności

Stolno, sierpień 2015

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

WSTĘP

Niniejsza diagnoza obszaru stanowi podstawę do przygotowania przez Lokalną Grupę Działania „Vistula-Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję” Lokalnej Strategii Rozwoju na okres programowania 2014-2020.

Dokument ten będzie realizowany za pomocą narzędzia RLKS (Rozwój lokalny kierowany przez społeczność) - narzędzie służące włączeniu obywateli na szczeblu lokalnym w inicjowanie i realizację działań na rzecz rozwoju lokalnego.

Diagnoza ta obejmuje problemy i potrzeby występujące na danym obszarze. Ze względu na partycypacyjny charakter przygotowywania LSR diagnoza może ulec zmianie, modyfikacjom.

Dokument ten obrazuje stan faktyczny w oparciu dane GUS oraz informacje przekazane z urzędów gmin wg stanu na dzień 31.12.2013 r. Niektóre dane, ze względu na charakter występowania prezentowane będą wg stanu na lata inne – w granicach pomiędzy rokiem 2007 a 2014.

Dane prezentują zmiany w czasie, prognozują występowanie pewnych zjawisk.

Opracowanie:

*Biuro LGD „Vistula-Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję”
przy współpracy Koordynatorów Gminnych*

Obszar działania LGD obejmuje gminy położone w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego. Administracyjnie swym zasięgiem obejmuje 10 gmin – dwie gminy miejsko – wiejskie: Radzyń Chełmiński i Łasin oraz osiem gmin wiejskich: Chełmno, Grudziądz, Gruta, Lisewo, Płużnica, Rogóźno, Stolno i Świecie nad Osą. 6 gmin należy administracyjnie do powiatu grudziądzkiego – Grudziądz, Gruta, Łasin, Radzyń Chełmiński, Rogóźno, Świecie nad Osą, 3 gminy należące administracyjnie do powiatu chełmińskiego – Chełmno, Lisewo i Stolno, 1 gmina należąca administracyjnie do powiatu wąbrzeskiego – Płużnica.

Obszar jest korzystnie położony w układzie dróg i linii kolejowych o znaczeniu krajowym – przebiega przez niego autostrada A1, droga krajowa nr 55, 91, 16, linia kolejowa nr 207 i 208.

Wykaz gmin: nazwa i typ gminy, identyfikator jednostki podziału terytorialnego

Gmina Chełmno - gmina wiejska, Identyfikator: 040402 2

Gmina Grudziądz – gmina wiejska, Identyfikator 040601 2

Gmina Gruta – gmina wiejska, Identyfikator 040602 2

Gmina Lisewo – gmina wiejska, Identyfikator 040404 2

Miasto i Gmina Łasin – gmina miejsko-wiejska, Identyfikator 040603 3

Gmina Płużnica – gmina wiejska, Identyfikator 041704 2

Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński, gmina miejsko-wiejska, Identyfikator 040604 3

Gmina Rogóźno – gmina wiejska, Identyfikator 040605 2

Gmina Stolno – gmina wiejska, Identyfikator 040406 2

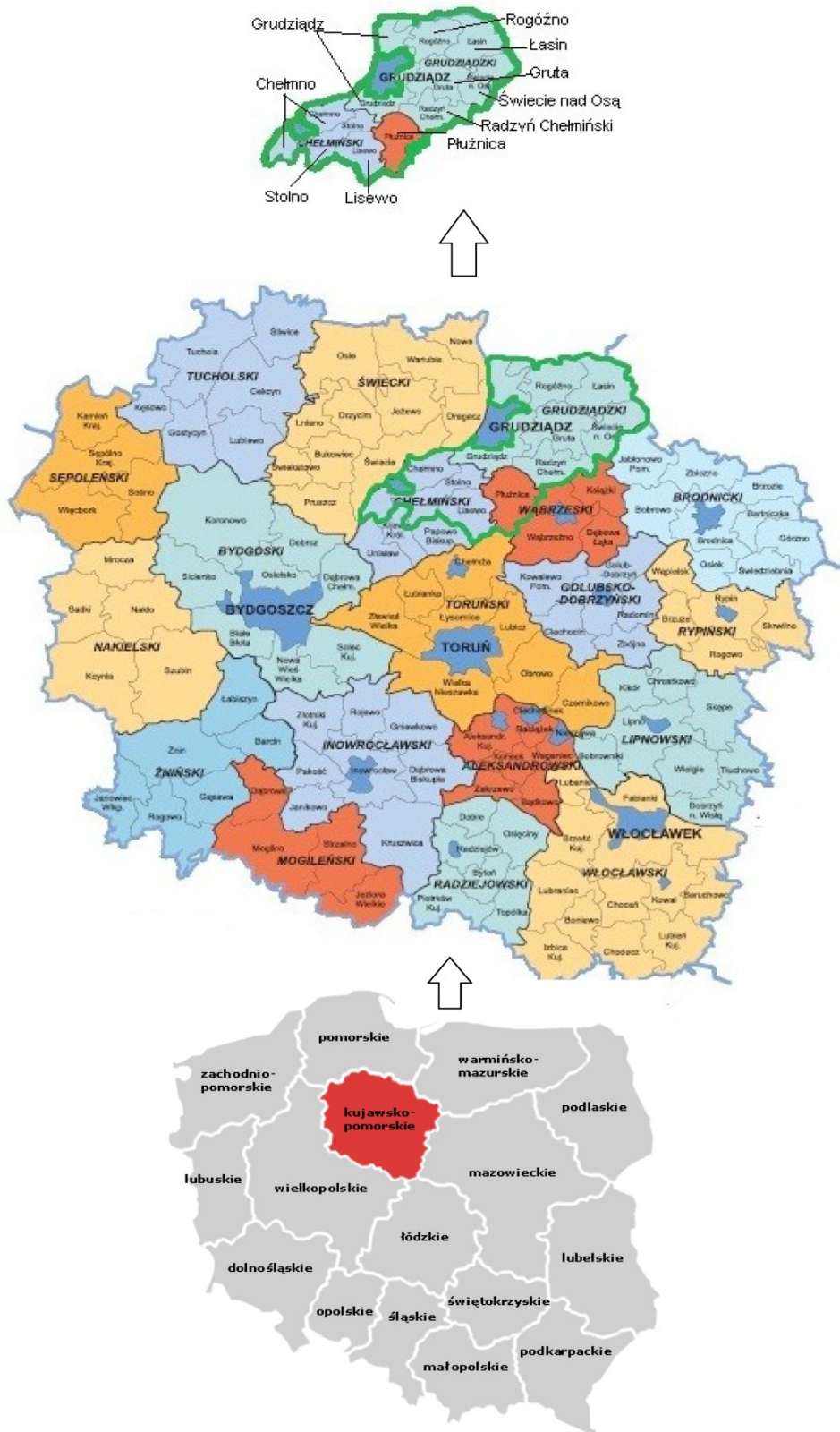
Gmina Świecie nad Osą – gmina wiejska, Identyfikator 040606 2

Wszystkie gminy są członkami LGD, a dokumentami to potwierdzającymi są uchwały Rad Gmin o przystąpieniu do LGD. Gminy te nie są członkami innych LGD, które ubiegają się o wybór do realizacji LSR na lata 2014-2020, ani też podmiotami, które zobowiązały się do współpracy w zakresie realizacji LSR z innymi LGD.

Rys. 1. Obszar administracyjny LGD

Obszar planowany do objęcia LSR: 10 gmin, w tym 3 z powiatu chełmińskiego, 6 z grudziądzkiego, 1 z wąbrzeskiego.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Tabela 1. Liczba ludności obszaru wg stanu na 31.12.2013 r.

Gmina	Status gminy	Liczba ludności na obszarach wiejskich	Liczba ludności na obszarach miejskich	Powierzchnia (w km ²)	Gęstość zaludnienia (w osobach na km ²)
Chełmno	wiejska	5687	0	113	50
Grudziądz	wiejska	11989	0	165	73
Gruta	wiejska	6572	0	124	53
Lisewo	wiejska	5307	0	86	61
Miasto i Gmina Łasin	miejsko-wiejska	4860	3377	137	60
Płużnica	wiejska	4948	0	120	41
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	miejsko-wiejska	2947	1894	91	53
Rogóżno	wiejska	4204	0	116	36
Stolno	wiejska	5192	0	99	53
Świecie nad Osą	wiejska	4292	0	95	45
RAZEM		55 998	5 271	1146	53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Obszar objęty LSR zajmuje 6,4% powierzchni regionu i obejmuje swym zasięgiem 2,9 % ludności województwa.

Największy obszar zajmuje gmina Grudziądz, której powierzchnia w km² wynosi 165 a najmniejsza jest gmina Lisewo, gdzie obszar wynosi 86 km². Obszar województwa wynosi 17 969 km².

Największa liczba mieszkańców – 11 989 osób zamieszkuje obszar Gminy Grudziądz, najmniejsza - 4202 zamieszkuje w Gminie Rogóżno.

Gęstość zaludnienia obszaru wynosi 53 osoby/km², podczas gdy gęstość zaludnienia w województwie kujawsko-pomorskim wynosi 116 osób/km².

Najbardziej zaludnioną gminą wiejską jest Gmina Grudziądz z liczbą 73 mieszkańców na 1 km². Gminą o najmniejszym zaludnieniu jest Gmina Rogóżno – 36 osób na 1 km².

Liczba ludności na obszarach wiejskich łącznie wynosi 55 998 osób, co stanowi 91,4 % ludności obszaru.

Liczba ludności na obszarach miejskich (do 20 tys. mieszkańców), łącznie wynosi 5 271 osób, co stanowi 8,6 % ludności obszaru.

Liczba kobiet z obszaru LSR wynosi 30 543 a liczba mężczyzn 30 726.

Tabela 2. Zmiana liczby ludności obszaru w latach 2007-2014 (w podziale na gminy).

Gmina	Liczba mieszkańców gminy wg stanu na 31.12. danego roku								Różnica (2014 -2007)
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Chełmno	5234	5297	5319	5481	5538	5576	5687	5760	526
Grudziądz	10626	10697	10807	11676	11845	11930	11989	12148	1522
Gruża	6471	6491	6458	6536	6527	6597	6572	6568	97
Lisewo	5193	5236	5222	5294	4949	5303	5307	5320	127
Miasto i Gmina Łasin	8211	8184	8167	8408	8348	8270	8237	8179	- 32
Płużnica	4931	4918	4936	4951	4949	4941	4948	4902	- 29
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	4875	4872	4863	4962	4926	4889	4841	4826	- 49
Rogóżno	4068	4136	4101	4176	4205	4187	4204	4178	110
Stolno	5133	5121	5143	5173	5713	5212	5192	5203	70
Świecie nad Osą	4308	4318	4312	4405	4365	4346	4292	4308	0
RAZEM	59050	59270	59328	61062	61365	61251	61269	61392	2342

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Zauważalna jest stosunkowo niewielka tendencja wzrostowa liczby ludności obszaru – wzrost o niecałe 4%. Liczba mieszkańców obszaru w 2007 roku wynosiła 59 050 osób natomiast w roku 2014 - 61 392 osoby.

Szczególnie duży wzrost liczby mieszkańców zauważa się na terenie gminy Grudziądz – wzrost o 1 522 osoby w roku 2014 w stosunku do roku 2007 i na terenie gminy Chełmno – wzrost o 526 osób w roku 2014 w stosunku do roku 2007. Gminy te położone są przy obszarach miejskich - Miasto Chełmno i Grudziądz.

Natomiast na terenie gmin: Łasin, Płużnica oraz Radzyń Chełmiński zauważa się tendencję spadkową – łącznie obszar opuściło 110 osób.

Tabela 3. Ludność wg ekonomicznych grup wieku (stan na 31.12.2014 r.).

Gmina	Ludność wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem wg stanu na 31.12.2014 r.		
	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
Chełmno	22,8	64,1	13,1
Grudziądz	21,6	64,2	14,2
Gruża	19,8	64,1	16,1
Lisewo	20,3	64,6	15,1
Miasto i Gmina Łasin	19,5	63,7	16,8
Płużnica	19,5	63,8	16,7
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	20,3	63,7	16,0
Rogóżno	22,6	61,6	15,7
Stolno	21,7	64,9	13,5
Świecie nad Osą	22,9	63,0	14,1
woj. kujawsko-pomorskie	18,3	63,3	18,4
POLSKA	18,0	63,0	19,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Najsilniejszą grupę obszaru stanowi grupa osób w wieku produkcyjnym – średnia 63,7% ludności ogółem. Grupa ta to osoby w wieku pomiędzy 18 a 64 rokiem życia w przypadku mężczyzn a w przypadku kobiet to osoby w wieku pomiędzy 18 a 59 r. ż. Grupa ta w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego kształtuje się na podobnym poziomie – wskaźnik dla województwa wynosi 63,3% a dla kraju 63,0%.

Wysoki odsetek osób w wieku produkcyjnym pozwala założyć, iż na obszarze LSR jest wysoki potencjał zasobów ludzkich. Taki obraz pozwala zakładać, iż potencjał obszaru należy budować między innymi z uwzględnieniem tych zasobów.

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (kobiety i mężczyźni do 18 r. ż) oraz poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej, mężczyźni w wieku 65 lat i więcej) kształtuje się na podobnym poziomie (kolejno 18% i 19%). Grupa ta stanowi łącznie 36,3% populacji obszaru.

Tabela 4. Bezrobocie na wg stanu na 31.12.2013 r.

Gmina	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)		
		razem	mężczyźni	kobiety
Chelmno	460	12,7	10,7	15,1
Grudziądz	885	11,5	9,7	13,4
Gruta	566	13,4	10,70	16,50
Lisewo	529	15,4	14,8	15,9
Miasto i Gmina Łasin	953	18,1	15,1	21,5
Płużnica	439	13,9	13,0	14,9
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	487	15,7	13,5	18,3
Rogóżno	428	16,6	13,7	20,1
Stolno	492	14,5	13,2	16,1
Świecie nad Osą	553	20,4	14,8	27,0
RAZEM	5792	13,58	12,92	17,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Obszar odznacza się niekorzystnymi wskaźnikami społeczno – gospodarczymi i boryka się z problemami: wysokim bezrobociem – łącznie zarejestrowanych jest wg stanu na dz. 31.12.2013 r. 5792 osób. Największa liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne jest z obszaru gminy Łasin. Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne stanowi 11,35% ogółu mieszkańców tej gminy, drugim z kolei obszarem o wysokiej stopie bezrobocia jest Gmina Grudziądz - osoby zarejestrowane stanowią 7,38% ogółu mieszkańców tej gminy.

Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla obszaru LSR wynosi 13,58%, przy czym stopa bezrobocia w Polsce jest podobna - 13,4%.

Stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim wynosi 18,2% a w poszczególnych powiatach kształtuje się na poziomie 26,00% dla powiatu grudziądzkiego, na poziomie 24,7% dla powiatu chełmińskiego oraz na poziomie 22,8% dla powiatu wąbrzeskiego (dane opracowane na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu wg stanu na grudzień 2013r .)

Większą grupę osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym stanowią kobiety.

Tabela 5 . Pracujący na 1000 ludności na obszarze w latach 2007-2013.

Gmina	Pracujący na 1000 ludności w latach 2007-2013							Zmiana w latach 2007-2013
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Chełmno	71	69	64	50	48	54	77	6
Grudziądz	109	139	148	156	157	165	206	97
Gruta	54	55	67	64	70	72	67	13
Lisewo	81	98	106	101	119	106	106	25
Miasto i Gmina Łasin	129	128	124	128	136	136	139	10
Płużnica	70	122	121	113	111	98	95	25
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	73	65	65	55	74	61	77	4
Rogóżno	55	61	69	68	65	61	63	8
Stolno	141	135	133	142	148	149	151	10
Świecie nad Osą	86	93	91	104	100	98	102	16
ŚREDNIA	86,90	96,50	98,80	98,10	102,80	100,00	108,30	21,40
woj. kujawsko-pomorskie	210	213	210	211	211	208	210	0,00
POLSKA	220	226	223	223	224	223	226	6,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Zauważa się, iż na obszarze LSR nastąpił na przestrzeni lat 2007-2013 wzrost osób pracujących. Zmiana w latach pokazuje wzrost o 21,40 pracujących na 1000 ludności. W stosunku do danych na poziomie województwa są one zadowalające, gdyż województwo kujawsko-pomorskie odnotowała tę zmianę na poziomie zerowym.

Dane te w stosunku do kraju obrazują także pozytywny kierunek, gdyż tam nastąpił wzrost o 6 pracujących na 1000 ludności. Jednak przy plasowaniu się jako obszaru o jednej z najwyższej stopie bezrobocia w województwie kujawsko - pomorskim i o wysokiej stopie bezrobocia w stosunku do stopy bezrobocia w kraju – 7,9 % (dane wg stanu na Europejskiego Urzędu Statystycznego) dane te nie są zadowalające.

Tabela 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze gmin w latach 2009-2013.

Gmina	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej					Zmiana w latach 2009-2013
	2009	2010	2011	2012	2013	
Chełmno	889	971	860	760	816	- 73
Grudziądz	1624	1524	1464	1520	1587	37
Gruta	1270	1319	1260	1351	1411	-141
Lisewo	978	608	581	719	826	152
Miasto i Gmina Łasin	1318	1325	1285	1332	1406	-88
Płuźnica	1063	963	821	948	994	69
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	3237	1629	1579	1476	1529	1708
Rogóżno	851	780	749	768	775	76
Stolno	993	914	907	810	780	213
Świecie nad Osą	1191	1141	1178	1170	1260	-69
RAZEM	13414	11174	10684	10854	11384	2 030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Obszar charakteryzuje się wysokim ubóstwem – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wynosi 18,6%. Zauważa się znaczny spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Na przełomie lat 2009 i 2013 liczba ta zmalała z 13414 na 11384, co stanowi pomniejszenie o 2030 osób.

Największy spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej nastąpił w gminie Radzyń Chełmiński, następnie w gminie Stolno. W Gminie Gruta nastąpił wzrost liczby tych osób o 152 osoby.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje obszar Gminy Łasin, Grudziądz oraz Gruta, najmniej z obszaru gminy Rogóżno.

Pomimo, iż zjawisko ubóstwa na tle korzystających z pomocy społecznej osłabło to jednak osoby te stanowią blisko 19% całej populacji obszaru planowanego do objęcia LSR. Oznacza to, że co 5 osoba jest osobą żyjącą w ubóstwie.

Tabela 7. Ludność w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia (2011 r.).

Powiat	Ludność w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia					
	wyższe	średnie i policealne	Zasadnicze zawodowe	gimnazjalne	Podstawowe ukończone	Podstawowe nieukończone i brak wykształcenia
chełmiński	4077	11606	12785	2591	10318	408
wąbrzeski	2691	8144	8018	1795	7486	437
grudziądzki	2727	7779	9790	2276	9033	583
woj. kujawsko-pomorskie	255989	536508	459158	95680	361945	20873
POLSKA	5693731	10573143	7260817	1650932	6133739	456969

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Tabela 8. Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia (2013 r.).

Powiat	Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia				
	wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
chełmiński	229	748	372	1467	1779
wąbrzeski	152	584	238	1062	1130
grudziądzki	152	595	392	1139	1594
Razem:	533	1927	1002	3668	4503
woj. kujawsko-pomorskie	11777	29079	14703	46478	48108
POLSKA	258815	476074	228802	605664	588528

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Tabela 9. Bezrobocie rejestrowane wg wieku (2013 r.).

Powiat	Bezrobotni zarejestrowani wg wieku				
	24 lata i mniej	25-34	35-44	45-54	55 i więcej
chełmiński	968	1266	940	910	511
wąbrzeski	661	907	667	594	337
grudziądzki	826	1042	839	734	395
Razem	2455	3215	2446	2238	1243
woj. kujawsko-pomorskie	29139	42248	31876	28280	18602
POLSKA	401037	613563	435364	403014	304905

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Wg statystyk z obszaru powiatów LSR największą grupę osób zarejestrowanych jako bezrobotne (3215 os.) stanowią osoby młode – w wieku pomiędzy 25 a 34 rokiem życia, z czego 1266 osób zamieszkuje w powiecie chełmińskim. Osoby te stanowią 7,6% ogółu osób z województwa kujawsko - pomorskiego zarejestrowanych jako bezrobotne w wieku pomiędzy 25 a 34 rokiem życia.

Drugą grupą wiekową najliczniej reprezentowaną w rejestrze bezrobotnych jest grupa osób w wieku 24 lat i mniej – łącznie zarejestrowanych na obszarze 3 powiatów jest 2455 takich osób, tuż za tą grupą uplasowała się grupa osób w wieku pomiędzy 35 a 44 rokiem życia.

Na obszarze LSR zauważa się również, iż sporą grupę osób zarejestrowanych jako bezrobotne

stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 4503 osób. Stanowi to 9,36% osób z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego. Sporo jest również osób zarejestrowanych jako bezrobotne z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 3668 osób.

Tabela 10. Ranking 15 najbardziej deficytowych zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu w 2014 roku w województwie kujawsko – pomorskim

Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
Spawacz metodą MIG	76,00
Specjalista ds. rozwoju stron internetowych, Internetu i Intranetu	50,00
Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	42,75
Spawacz metodą TIG	28,00
Monter płyt kartonowo gipsowych	22,00
Projektant/architekt systemów telefonicznych	18,00
Operator wprowadzania danych	17,50
Technik automatyk	17,00
Spawacz metodą MAG	15,69
Monter bram	15,00
Pomoc domowa	14,50
Piaskarz	13,50
Tokarz/frezer obrabiarek sterowanych numerycznie	10,27
Asystent nauczyciela przedszkola	10,21
Pracownik galerii/muzeum	10,00
Technik archiwista S	10,00

Źródło: dane opracowania Zawody deficytowe i nadwyżkowe w 2014 roku” - Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Departament Rynku Pracy, Warszawa, kwiecień 2015.

Tabela 11. Ranking 15 najbardziej nadwyżkowych zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2014 roku w województwie kujawsko-pomorskim

Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
Technik hotelarstwa S	0,0041
Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	0,0051
Nauczyciel wychowania fizycznego	0,0100
Specjalista ds. organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0121
Technik technologii chemicznej S	0,0122
Socjolog	0,0132
Technik ekonomista S	0,0132
Technik architektury krajobrazu S	0,0133
Technik usług fryzjerskich S	0,0159
Nauczyciel historii	0,0185
Technik ogrodnik S	0,0202
Technik rolnik S	0,0205
Konfeksjoner wyrobów gumowych	0,0208
Monter elektronik – urządzenia radiowo - telewizyjne	0,0217
Pedagog	0,0234

Źródło: dane opracowania Zawody deficytowe i nadwyżkowe w 2014 roku” - Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Departament Rynku Pracy, Warszawa, kwiecień 2015.

Sytuacja osób bezrobotnych na rynku pracy powiązana jest z występowaniem deficytów i nadwyżek zawodów.

Spśród zawodów deficytowych wymienić należy: pracownika centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center), specjalistę ds. rozwoju stron internetowych, spawacza metodą TIG i MAG, , monterę płyt kartonowo gipsowych, technika automatyka oraz pośrednika.

Wśród zawodów nadwyżkowych wymienić należy przede wszystkim techników, zwłaszcza techników ekonomistów, techników żywienia i gospodarstwa domowego, techników hotelarstwa, techników rolników czy techników ochrony środowiska. Wśród zawodów nadwyżkowych znaleźli się też pedagodzy, nauczyciele wychowania fizycznego czy socjologowie.

Tabela 12. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne wg stanu na 31.12.2013 r.

Jednostka terytorialna	Sekcja PKD																		
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S,T,U
Chełmno	29	0	29	0	0	44	58	21	6	3	12	0	9	12	0	2	17	4	5
Grudziądz	29	0	97	1	3	128	312	62	20	13	35	10	58	21	0	13	126	6	28
Gruta	19	0	17	0	0	41	96	22	2	2	6	1	12	5	0	3	30	4	6
Lisewo	17	0	19	0	1	43	64	21	1	2	6	2	9	2	0	0	9	0	11
Miasto i Gmina Łasin	21	0	21	0	0	62	159	21	5	3	12	1	11	6	0	7	22	1	18
Pluznica	25	0	16	0	1	48	64	21	5	3	5	1	11	10	0	3	14	4	5
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	11	0	14	1	1	43	91	7	1	1	7	1	9	4	0	1	19	2	7
Rogóźno	14	0	15	0	1	19	65	16	2	1	6	0	10	2	0	1	8	0	6
Stolno	17	0	19	0	2	32	59	28	6	0	7	1	18	0	0	0	10	2	1
Świecie nad Osą	21	0	13	1	0	20	42	14	2	0	6	0	2	1	0	0	6	0	3
RAZEM	203	0	260	3	9	480	1010	233	50	28	102	17	149	63	0	30	261	23	90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Tabela 13. Przedsiębiorczość na obszarze wg stanu na 31.12.2013 r.

Gmina	Liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	Liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON na tysiąc mieszkańców	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na tysiąc mieszkańców
Chełmno	297	52	251	44
Grudziądz	1078	90	962	80
Gruta	344	52	266	40
Lisewo	261	49	207	39
Miasto i Gmina Łasin	534	65	370	45
Pluznica	319	64	236	48
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	359	74	220	45
Rogóźno	211	50	166	39
Stolno	292	56	202	39
Świecie nad Osą	175	41	131	31
RAZEM	3870	593	3011	450
Województwo Kujawsko-Pomorskie	191 252			

łącznie	
Powiat chełmiński	3614
Powiat grudziądzki	2701
Powiat wąbrzeski	2392

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Wyjaśnienie do tab nr 12 -s ekcje PKD wg przedmiotu działalności:

- [Seksja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo](#)
- [Seksja B – Górnictwo i wydobywanie](#)
- [Seksja C – Przetwórstwo przemysłowe](#)
- [Seksja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych](#)
- [Seksja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją](#)
- [Seksja F – Budownictwo](#)
- [Seksja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle](#)
- [Seksja H – Transport i gospodarka magazynowa](#)
- [Seksja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi](#)
- [Seksja J – Informacja i komunikacja](#)
- [Seksja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa](#)
- [Seksja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości](#)
- [Seksja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna](#)
- [Seksja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca](#)
- [Seksja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne](#)
- [Seksja P – Edukacja](#)
- [Seksja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna](#)
- [Seksja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją](#)
- [Seksja S – Pozostała działalność usługowa](#)
- [Seksja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby](#)
- [Seksja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne](#)

Obszar objęty LSR odznacza się niską liczbą działalności prowadzonych przez osoby fizyczne – w województwie takich podmiotów jest 143 173 a na obszarze objętym LSR jest 3011.

Najwięcej podmiotów działalności gospodarczej jest w zakresie handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 1010 firm, drugą z kolei branżą jest budownictwo – 480 firm.

Najmniej firm prowadzonych jest w zakresie branży wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

Nie odnotowano firm w zakresie branż: górnictwo i wydobywanie oraz z branży administracja publiczna i obrona narodowa: obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Na terenie województwa łącznie zarejestrowanych jest 191 252 działalności gospodarczych ogółem, a na obszarze objętym LSR łącznie prowadzonych jest działalności gospodarczych 3 870, co stanowi zaledwie 2% prowadzonych działalności na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Najwięcej takich podmiotów zarejestrowanych jest na terenie Gminy Grudziądz – 1078 a najmniej na terenie Gminy Świecie nad Osą.

Porównując ze sobą powiaty: chełmiński, grudziądzki i wąbrzeski wynika, iż najwięcej firm zarejestrowanych jest na terenie powiatu chełmińskiego – 3614, drugim z kolei powiatem jest grudziądzki, gdzie odnotowano zarejestrowanie 2701 firm a powiat wąbrzeski takich podmiotów zarejestrował w liczbie 2392. Na terenie w/w powiatów zarejestrowano zaledwie 4,5 % ogółu działalności gospodarczych z województwa kujawsko-pomorskiego.

Tabela 14. Liczba gospodarstw rolnych wg arealu – stan na dz. 31.12.2013 r.

IŁOŚĆ GOSPODARSTW ROLNYCH				
Gmina	1-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	Powyżej 15 ha
Chełmno	506	208	112	122
Grudziądz	4334	324	142	222
Gruta	1406	221	135	133
Lisewo	293	217	106	136
Miasto i Gmina Łasin	359	128	128	213
Płużnica	287	124	92	350
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	549	116	74	132
Rogóźno	871	104	57	106
Stolno	355	179	83	102
Świecie nad Osą	558	62	64	118
Razem:	9518	1683	993	1634

Źródło: dane własne opracowane na podstawie danych jst z obszaru objętego LSR

Użytki rolne stanowią aż 78,3 % ogólnej powierzchni, przy niewielkim udziale lasów wynoszącym 12% powierzchni.

Najwięcej prowadzonych jest gospodarstw rolnych w przedziale 1 -5 ha – 9518. Gospodarstw rolnych pow. 15 ha jest: 1634. Dane te pokazują, że brak jest dużych gospodarstw, których wielkość gwarantuje wysokie zyski. Obszar pomimo iż jest typowo rolniczy charakteryzuje się dużą liczbą małych gospodarstw rolnych.

Tabela 15. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni obszaru (stan na 31.12.2013 r.).

Gmina	Powierzchnia gminy (w hektarach)	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych		Rezerwy przyrody		Parki krajobrazowe		obszary chronionego krajobrazu		Użytki ekologiczne	
		w ha	%	w ha	%	w ha	%	w ha	%	w ha	%
Chelmno	11371	11208,70	98,57	58,78	0,52	11195	98,45	0	0	13,70	0,12
Grudziądz	16533	8488,80	51,34	0	0	0	0	6867	41,54	69,30	0,42
Gruta	12375	2598,73	21,00	405,23	3,27	0	0	2550,00	20,61	49,50	0,40
Lisewo	8631	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Miasto i Gmina Łasin	13655	3358,30	24,59	218,3	1,6	-	-	3340	24,5	6,82	0,05
Płużnica	12038	1348,5	11,13	0	0	0	0	1324	11,0	16,5	1,33
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	9114	145,6	1,5	0	0	0	0	140	0	5,6	1,0
Rogóźno	11624	6833,62	58,79	219,72	1,89	-	-	6741,00	57,99	55,70	0,48
Stolno	9852	3127,20	31,74	0	0	2975,00	30,20	150,00	1,52	6,7	0,07
Świecie nad Osą	9475	2868,87	30,23	0,00	0	0,00	0	2865,00	30,24	28,69	0,30
Razem	114668,00	39978,32	34,86	902,03	0,79	14170,00	12,36	23977,00	20,91	252,51	0,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Obszary chronione obejmują 34,86 % powierzchni ogólnej i zawierają takie formy ochrony jak: park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, rezerwy przyrody, będącą jednocześnie częściowo elementami Natura 2000.

Dane te pokazują, iż obszar jest bardzo ciekawy pod względem przyrodniczym, a co za tym idzie daje perspektywę rozwoju turystycznego i edukacyjnego związanego z dziedzictwem naturalnym.

Tabela 16. Drogi gminne i powiatowe o gruntowej nawierzchni

Jednostka terytorialna	Drogi gminne i powiatowe o gruntowej nawierzchni na 100 km ²							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Stan na rok 2013
Kujawsko - Pomorskie	58,9	58,5	56,7	60,3	57,9	56,7	55,9	3,0
chełmiński	63,8	63,7	56,9	54,9	50,0	48,3	46,4	17,4
grudziądzki	57,2	57,1	62,2	88,0	75,1	74,5	73,9	-16,7
wąbrzeski	112,1	112,1	111,6	110,2	105,6	111,4	111,7	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Liczba dróg gminnych i powiatowych o gruntowej nawierzchni na 100 km² na obszarze objętym LSR w przypadku powiatu grudziądzkiego w stosunku do roku 2007 zwiększyła się o 29%. Prawdopodobną przyczyną takiego zjawiska jest przejście na własność przez JST dróg od innych podmiotów. Zauważa się znaczny spadek tego rodzaju dróg w powiecie chełmińskim, natomiast w powiecie wąbrzeskim odsetek ten jest znikomy.

W odniesieniu do województwa kujawsko-pomorskiego liczba dróg gminnych i powiatowych o gruntowej nawierzchni na obszarze objętym LSR jest nadal wysoka.

Tabela 17. Ścieżki rowerowe

Jednostka terytorialna	Ścieżki rowerowe ogółem
	2013
	km
KUJAWSKO-POMORSKIE	573,8
Powiat chełmiński	20,6
Chelmnno	9,7
Stolno	5,4
Powiat grudziądzki	7,7
Gruła	3,4
Miasto i Gmina Łasin	3,5
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	0,8
Powiat wąbrzeski	9,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Liczba ścieżek rowerowych na 100 km² kształtuje się na poziomie 22,8 km dla obszaru o powierzchni 1146 km². Ścieżki rowerowe wybudowane są na terenie 5 gmin: Chelmnno, Stolno, Gruła, Łasin oraz Radzyń Chełmiński.

Długość ścieżek – najdłuższa liczy 9,7 km biegnie na terenie gminy Chelmnno.

Położenie gmin przy drogach powiatowych, wojewódzkich wymusza konieczność powstawania ścieżek pieszo – rowerowych, co niewątpliwie przełoży się na stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz na spadek emisji CO₂ do atmosfery.

W skali województwa, obszar planowany do objęcia LSR, wypada niekorzystnie - łączna długość ścieżek w województwie wynosi 573 km, przy 37,6 km na obszarze trzech powiatów (chełmiński, grudziądzki, wąbrzeski).

Tabela nr 18. Ośrodki o charakterze pomocy środowiskowej wg stanu na rok 2013

Gmina	Kluby samopomocy	Świetlice środowiskowe	Kluby młodzieżowe	Kluby pracy
Chelmnno	0	0	0	0
Grudziądz	0	0	0	0
Gruła	0	1	0	0
Lisewo	0	2	0	0
Miasto i Gmina Łasin	1	6	0	0
Płużnica	0	5	0	20
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	0	0	0	0
Rogóźno	0	0	0	0
Stolno	0	0	0	0
Świecie nad Osą	0	0	0	0
RAZEM	1	14	0	20

Źródło: dane własne opracowane na podstawie danych jst z obszaru objętego LSR

Tabela 19. Obiekty użyteczności publicznej wg stanu na rok 2014

Obiekty użyteczności publicznej – świetlice wiejskie						
Gmina	ISTNIEJĄCE			ZAPOTRZEBOWANIE		
	Ilość ogółem	Nowo-wybudowane	Wyposażone/wyremontowane	Budowa nowych	Do wyremontowania	Do wyposażenia
Chełmno	14	0	11	1	2	3
Grudziądz	15	3	5	2	4	4
Gruta	13	1	2	0	6	6
Lisewo	15	0	12	3	1	14
Miasto i Gmina Łasin	15	0	8	0	7	7
Płużnica	17	0	4	3	10	18
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	9	0	7	1	2	1
Rogóźno	6	1	4	1	2	5
Stolno	13	8	11	1	2	3
Świecie nad Osą	10	2	5	1	1	2
RAZEM:	127	15	69	13	37	63

Źródło: dane własne opracowane na podstawie danych jst z obszaru objętego LSR

Tabela nr 20. Miejsca rekreacji i wypoczynku wg stanu na rok 2014

Miejsca rekreacji i wypoczynku				
Gmina	ISTNIEJĄCE	ZAPOTRZEBOWANIE		
	Ogółem	Place zabaw	Siłownie zewnętrzne	Inne miejsca rekreacji
Chełmno	9	3	4	0
Grudziądz	16	4	4	4
Gruta	24	0	6	2
Lisewo	8	8	18	5
Miasto i Gmina Łasin	8	9	1	10
Płużnica	16	6	10	10
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	22	0	0	1
Rogóźno	12	7	1	0
Stolno	28	4	10	8
Świecie nad Osą	13	0	6	4
Razem:	156	41	60	44

Źródło: dane własne opracowane na podstawie danych jst z obszaru objętego LSR

Na obszarze planowanym do objęcia LSR zauważa się znikomą liczbę ośrodków o charakterze środowiskowym, skierowanym głównie do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Nie ma klubów młodzieżowych, jest jeden klub samopomocy.

Klubów pracy jest 20, jednak kluby te występują tylko na terenie jednej gminy – Płużnica.

Świetlice środowiskowe występują w ilości 14 sztuk, co dla całego obszaru, gdzie zamieszkuje blisko 62 tys. mieszkańców daje wynik niezadowalający, tym bardziej, że świetlice te w ilości 6 obiektów funkcjonują na terenie Miasta i Gminy Łasin oraz w ilości 5 na terenie Gminy Płużnica oraz 2 na obszarze Gminy Lisewo i 1 na obszarze Gminy Gruta.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Gmina Płużnica ma najwięcej ośrodków o charakterze pomocy społecznej – na 35 ośrodków łącznie, na terenie Gminy Płużnica funkcjonuje ich aż 25.

Świetlic wiejskich na obszarze LSR jest 127. Najwięcej świetlic wiejskich jest na terenie gminy Płużnica – 17 obiektów, po 15 na terenie gmin: Lisewo i Łasin, najmniej na terenie gminy: Rogóźno (6 obiektów) oraz Radzyń Chełmiński (9 obiektów).

Na podstawie przeprowadzonych badań własnych istnieje potrzeba wybudowania, wyremontowania, doposażenia tego rodzaju obiektów w ilości łącznej 113.

Na obszarze planowanym do objęcia LSR zauważa się sporą liczbę miejsc rekreacji i wypoczynku, głównie w formie placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych – łącznie wybudowano takich obiektów 156.

Na podstawie przeprowadzonych badań własnych istnieje jeszcze potrzeba wybudowania, wyremontowania, doposażenia tego rodzaju obiektów w ilości łącznej 145, w tym szczególnie urządzeń siłowni zewnętrznych.

Tab. 21 Zarejestrowane stowarzyszenia, inne organizacje społ. i zawodowe, fundacje, ZOZ

Zarejestrowane stowarzyszenia, inne organizacje społ. i zawodowe, fundacje, ZOZ	
Gmina	Liczba organizacji wg KRS
Chelmno	11
Grudziądz	14
Gruża	25
Lisewo	16
Miasto i Gmina Łasin	23
Płużnica	46
Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński	14
Rogóźno	9
Stolno	17
Świecie nad Osą	11
RAZEM	186
Powiat Chełmiński	154
Powiat Grudziądzki	112
Powiat Wąbrzeski	128
Województwo Kujawsko - Pomorskie	605

Źródło: dane własne opracowane na podstawie danych KRS -statystyka Stowarzyszeń, innych organizacji społ. i zawodowych, fundacji, ZOZ)

Na obszarze objętym LSR działa 186 zarejestrowanych organizacji pozarządowych, w tym najwięcej na terenie Gminy Płużnica – 46 organizacji. Organizacje te zarejestrowane są w Krajowym Rejestrze Sądowym. Na terenie województwa takich organizacji funkcjonuje 6051, co pokazuje, iż na obszarze objętym LSR jest ich zaledwie 3% w stosunku do liczby organizacji w województwie. Pozytywnym zjawiskiem jest jednak to, że na terenie każdej z gmin takie organizacje działają.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

LGD

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Z danych uzyskanych z samorządów gminnych wynika, iż na obszarze gmin działają organizacje nieformalne, typu koła gospodyń wiejskich, grupy osób aktywnie działających, gdzie zazwyczaj liderem jest sołtys lub radny.

Specyfika obszaru - spójność

Obszar LGD to teren historycznej Ziemi Chełmińskiej położonej nad Wisłą. Bogactwem LGD są zasoby naturalne, wynikające z położenia w Dolinie Dolnej Wisły zaliczanej do Europejskiej Sieci NATURA 2000.

Obszar objęty LSR jest spójny pod względem geograficznym, przyrodniczym i historyczno - kulturowym. Specyfiką obszaru LGD „Vistula-Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję” jest:

I. Spójność geograficzna:

I. 1. Uwarunkowania przestrzenne

Obszar LGD znajduje się w środkowej części województwa kujawsko – pomorskiego, w powiecie chełmińskim, grudziądzkim ziemskim i wąbrzeskim. Łącznie obszar objęty działalnością LGD wynosi 1146 km², w tym: Chełmno 113 km², Grudziądz 165 km², Gruta 124 km², Lisewo 86 km², Łasin 137 km², Płużnica 120 km², Radzyń Chełmiński 91 km², Rogóźno 116 km², Stolno 99 km², Świecie nad Osą 95 km².

Rys. 2. Gminy tworzące obszar LSR

Ważny wpływ na rozwój obszaru LGD mają miasta Chełmno (ok. 20 tys. mieszkańców), Grudziądz (ok. 100 tys. mieszkańców), Świecie (ok. 26 tys. mieszkańców) oraz Wąbrzeźno (ok. 14 tys. mieszkańców), w których mieszczą się ważne dla regionu instytucje i przedsiębiorstwa. W Chełmnie i Grudziądzu mieszczą się także siedziby gmin wiejskich Chełmno i

Grudziądz. Ponadto obydwie te miasta stanowią atrakcję turystyczną regionu ze względu na ciekawą sieć fortyfikacji a także historyczną zabudowę starego miasta.

Obszar wszystkich gmin należących do LGD, na mapie województwa, przestrzennie tworzy jedną, spójną całość.

I. 2. Uwarunkowania geograficzne

Z punktu widzenia fizyczno – geograficznego obszar leży w obrębie dwóch makroregionów, tj. zachodnia, północno – zachodnia i północna część leży w obszarze Doliny Dolnej Wisły, natomiast wschodnia część leży w obrębie Pojezierza Chełmińsko – Dobrzyńskiego.

II. Spójność przyrodnicza:

Na obszarze gmin znajduje się szereg indywidualnych form ochrony przyrody, jak pomniki przyrody i użytki ekologiczne. Celem ochrony pomników przyrody m.in. sędziwych i okazałych drzew jest zachowanie tworów przyrody o szczególnej wartości naukowej, kulturowej i historycznej, odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Występują tutaj rezerwy: "Zbocza Płutowskie", "Góra św. Wawrzyńca", "Ostrów Panieński", "Łęgi na Ostrowiu Panieńskim" „Jamy”, „Dolina Osy”, „Rogóźno Zamek”.

Tereny z obszaru LGD wchodzi w skład europejskiej sieci ochrony przyrody NATURA 2000. Od 2006 roku gmina Świecie nad Osą wchodzi w skład obszaru Zielone Płuca Polski, dzięki temu, że większa część gminy (2/3 powierzchni) to tereny chronionego krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi, a dodatkowym walorem są atrakcyjne kompleksy lasów, jezior i użytków zielonych. Znajdują się na tym terenie specyficzne gatunki roślin i zwierząt. Wspólną cechą gmin tworzących LGD są ubogie zasoby surowców mineralnych. Jedynym bogactwem naturalnym, które może mieć istotny wpływ na rozwój gospodarczy obszaru jest solanka nawiercona w otworach jury dolnej na głębokości około 1600 m w miejscowości Marusza (gm. Grudziądz).

Rzeźba terenu jest urozmaicona (polodowcowa wysoczyzna morenowa płaska i falista oraz pagórki i wzgórza morenowe, pagórki i wzgórza krzemowe). Na terenie LGD występuje zróżnicowanie rodzajów kompleksów glebowych. Są to osady lodowcowe, wodnolodowcowe, rzeczne, jeziorne oraz biogeniczne. Baza surowców użytecznych w takich osadach jest uboga, a złoża w pełni nierozpoznane. Występują tu przeważnie gleby brunatne, wytworzone z piasków gliniastych moreny dennej, o zróżnicowanej zasobności w składniki odżywcze. Skalami macierzystymi gleb omawianego regionu są głównie margliste gliny zwłaszcza lekkie oraz średnie, a także pyły wodnego pochodzenia. Powstały na nich gleby brunatne oraz czarne ziemie. Z pozostałych

surowców pospolitych na terenie gmin występuje lokalnie kreda jeziorna oraz miejscami torf. Powierzchnię terenu budują w całości osady czwartorzędowe, których miąższość na wysoczyźnie sięga, co najmniej kilkadziesiąt metrów. W dnie doliny Wisły miąższość tych osadów sięga nawet kilkanaście metrów, a na zboczach doliny miejscami odsłaniają się utwory trzeciorzędowe. Powierzchnię wysoczyzny buduje polodowcowa glina morenowa i piaski gliniaste. W obniżeniach terenowych występują głównie osady piaszczysto-żwirowe, a w dnach dolin i rynien osady torfowe i mułowe. Najbardziej charakterystyczną cechą krajobrazu jest naprzemianległe występowanie form wypukłych i wklęsłych.

Na obszarze LGD znajduje się część Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego Nadwiślańskiego oraz obszaru chronionego krajobrazu – teren strefy krawędziowej Doliny Wisły. Obszar Parku Krajobrazowego obejmuje tereny Gminy Chełmno, Grudziądz oraz część Gminy Stolno. Obszar Parku chroni prawą i lewobrzeżną część Wisły na odcinku od Bydgoszczy do miejscowości Nowe. Park jest największym w woj. kujawsko-pomorskim odznaczającym się bogactwem fauny i flory.

Obszar ten ponadto cechuje typowo rolniczy charakter, gdzie użytki rolne stanowią znaczny udział w powierzchni całkowitej obszaru, gleby klasy I-IV należące do najlepszych w województwie kujawsko-pomorskim. Na obszarze jest dużo małych gospodarstw rolnych ale zainteresowanie rozwojem turystyki i agroturystyki wśród mieszkańców, turystów, jak i samorządów lokalnych daje tym gospodarstwom szansę, tak samo jak sektor świadczący usługi.

III. Spójność historyczno-kulturowa - Ziemia Chełmińska silnie związana z historią Zakonu Krzyżackiego charakteryzuje się bogatym dziedzictwem historycznym i kulturowym. Najliczniejszą grupę zabytków reprezentują budowle gotyckie będące spuścizną po państwie zakonnym. Należą do nich zamki obronne i kościoły. We wszystkich gminach będących członkami LGD odnajdujemy ślady dawnej historii sięgające czasów Bolesława Chrobrego. Najbardziej znane obiekty to Zamek w Radzynie Chełmińskim oraz Rogóźnie. W Starogrodzie (gm. Chełmno), Lipenku (gm. Lisewo) i Pokrzywnie (gm. Gruta) widać jedynie pozostałości, które jednoczą społeczność i pozwalają kultywować tradycję. Nie bez znaczenia pozostaje działalność Towarzystwa Jaszczurczego- tajnego związku szlachty Ziemi Chełmińskiej, utworzonego w 1397 roku w celu walki z zakonem krzyżackim o obronę jej praw. Prawdopodobnie tradycje Towarzystwa przetrwały aż do powstania Związku Pruskiego w 1440 roku. Założycielami Towarzystwa Jaszczurczego było czterech rycerzy: Mikołaj i Hanusz z Ryńska (gm. Płużnica) oraz Fryderyk i Mikołaj Kitnowscy. Towarzystwo działało w Radzynie Chełmińskim na podstawie statutu zatwierdzonego przez Krzyżaków. Za zgodą wielkiego mistrza, w 1408 roku przeniesiono

z Radzyna Chełmińskiego wikarię Towarzystwa do Kościoła Św. Jakuba w Toruniu. Po zawarciu pierwszego pokoju toruńskiego w 1411 roku wielki mistrz krzyżacki Heinrich von Plauen, wbrew postanowieniom tego traktatu, krwawo rozprawił się z opozycją rycerską kierowaną przez Towarzystwo, którego przywódcę, Mikołaja z Ryńska stracono w Grudziądzu, a pojmano w Lipienku (Gmina Lisewo). Historia tego słynnego i zasłużonego Towarzystwa jest ściśle związana z ziemią objętą LGD co również łączy je ze sobą.

Obecnie na obszarze LGD funkcjonują trzy prężne Bractwa Rycerskie, które kultywują historię, organizują pokazy i turnieje.

Kolejną cechą charakterystyczną dla obszaru LGD związaną z bogatymi zasobami kulturowymi są liczne zespoły dworskie. Łącznie na tym obszarze znajduje się kilkadziesiąt pałaców, zespołów pałacowo-parkowych, budynków z kompleksów dworskich. Tak liczne nagromadzenie tych obiektów świadczy o wysokiej kulturze rolnej tych obszarów i o znaczeniu historycznej Ziemi Chełmińskiej. Obiekty te są ciekawe architektonicznie i stylowo.

Na obszarze objętym LSR odnajdziemy liczne poniatówki, stare młyny, szkoły, chaty, cmentarze menonickie. Warto zwrócić uwagę na liczne kapliczki i krzyże przydrożne rozsiane w krajobrazie gminnym.

Na obszarze LGD znajduje się kilka fortów z XIX wieku oraz kilkadziesiąt schronów z okresu międzywojennego wchodzących w skład fortyfikacji Twierdzy Grudziądz i Twierdzy Chełmno. Do dnia dzisiejszego można na tym terenie znaleźć liczne fragmenty murów, schrony amunicyjne, stacje wodne.

Dziedzictwo niematerialne – na obszarze działa wielu lokalnych wytwórców, w tym rękodzielniczy, producenci artykułów i przetworów spożywczych, wiele firm produkujących lokalne produkty. Osoby te chętnie uczestniczą w piknikach, jarmarkach, prowadzą swoje firmy. Niektóre produkty (np. chleb) są wpisane na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Na obszarze odbywają się liczne imprezy, w tym cykliczne, które integrują i aktywizują społeczność lokalną. Wydarzenia te opierają się na tradycji, zwyczajach, obrzędach, kultywują zawody, zwyczaje, co przekłada się na podkreślenie specyfiki tego obszaru w stosunku do regionu, np. pikniki historyczne, rodzinne z udziałem zastępów rycerskich i wykorzystaniem zamków, ich ruin, rajdy rowerowe po „Szlaku Gotyckich Świątyń”, „Twierdzy Chełmno”.

Niewątpliwym atutem obszaru planowanego do objęcia LSR jest aktywna działalność organizacji pozarządowych, które współpracują ze sobą, mają doświadczenie i potencjał, by sięgnąć po środki LSR, realizować operacje, aktywnie uczestniczyć w działaniach LGD.

Obecnie obszar LGD reprezentują 4 sektory: publiczny (gminy), społeczny – organizacje

pozarządowe, gospodarczy – rolnicy oraz przedsiębiorcy oraz mieszkańcy – osoby fizyczne, zamieszkujące obszar objęty LSR. Reprezentacja czterech sektorów, które będą współpracować współtworząc LSR, a potem ją realizować, daje gwarancję sukcesu jej wdrożenia. Taką gwarancję daje partycypacyjne przygotowanie LSR, które pozwoli na wykształcenie się w społecznościach i lokalnych samorządach umiejętności porozumiewania się, wyrażania swoich opinii, współodpowiedzialności za rozwój obszaru, pozwoli wytyczyć kierunek działania zgodny z oczekiwaniami społeczności lokalnej.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

